

Sygn. akt

III AUa 256/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 czerwca 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

	Przewodniczący:	SSA Roman Skrzypek
	Sędziowie:	SSA Barbara Gonera SSA Alicja Podczaska (spr.)
	Protokolant	st.sekr.sądowy M. Piekielek

po rozpoznaniu w dniu **18 czerwca 2013 r.**

na rozprawie

sprawy z wniosku **Z. I.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.**

o emeryturę

na skutek apelacji wnioskodawcy

od wyroku **Sądu Okręgowego w Rzeszowie**

z dnia **28 stycznia 2013 r.** sygn. akt **IV U 2051/12**

o d d a l a apelację.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 9 listopada 2012 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział

w R. , powołując się na przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2009 r. Nr 153 , poz. 1227 ze zm.) , odmówił Z. I. prawa do emerytury uzasadniając , że nie udowodnił wymaganego przepisami okresu 25 lat podlegania ubezpieczeniom społecznym , jedynie 23 lat 3 miesiące i 20 dni , co nie jest wystarczające dla przyznania dochodzonego prawa do emerytury .

Z. I. w odwołaniu od powyższej decyzji ZUS przyznał , że istotnie nie udowodnił okresu składkowego ubezpieczenia 25 lat , ani też 15-to letniego okresu pracy w warunkach szczególnych . Podał jednak , że przedłożył zaświadczenia wykonywania pracy w warunkach szczególnych i wnosi o uznanie pracy w tych warunkach .

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. wniósł o jego oddalenie , uzasadniając jak w decyzji .

Sąd Okręgowy w Rzeszowie po rozpoznaniu sprawy wyrokiem z 28 stycznia 2013 r. oddalił odwołanie .

W pisemnym uzasadnieniu swojego wyroku Sąd Okręgowy ustalił bezsporny stan faktyczny sprawy : wiek wnioskodawcy (ur. (...)) , datę złożenia wniosku emerytalnego w ZUS i dołączone dokumenty .

Ustalenia organu rentowego dotyczące przebiegu ubezpieczenia wnioskodawcy w wyniku których ostatecznie wykazano , że wnioskodawca posiada łącznie : 23 lata 3 miesiące i 20 dni okresów składkowych i nieskładkowych oraz 9 lat 4 miesiące i 20 dni stażu pracy w warunkach szczególnych . W konsekwencji ZUS w dniu 9 listopada 2012 r. wydał zaskarżoną decyzję w której odmawiał Z. I. prawa do emerytury .

W ocenie Sądu Okręgowego odwołanie złożone przez Z. I. od decyzji ZUS /O w R. z 9 listopada 2012 r. odmawiającej prawa do emerytury, nie jest uzasadnione .

Wystąpił on z wnioskiem o przyznanie mu emerytury w oparciu o art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2009 r. , Nr 153 , poz. 1227) tj. w wieku obniżonym ze względu na rodzaj wykonywanej pracy oraz przy uwzględnieniu faktu , że urodził się on (...) Wspomniana ustawa w obejmującym przepisy przejściowe rozdziale 2 działu X zawiera szczególną regulację przejściową dotyczącą niektórych ubezpieczonych zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przed dniem 1 stycznia 1999 r. Mianowicie w art. 184 zostało przewidziane prawo do wcześniejszej emerytury dla zamkniętego katalogu ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r. , który do końca 1998 r. spełnili ustawowo określone wymogi stażowe. Zróżnicowanie warunków przechodzenia na emeryturę ubezpieczonych , o których mowa w powołanym przepisie ustawy w stosunku do innych ubezpieczonych dokonane zatem zostało nie tylko według kryterium urodzenia , ale także według dodatkowego kryterium posiadania na dzień 1 stycznia wymaganego stażu „zawodowego” i ubezpieczeniowego (por. uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 8 lutego 2007 r. II UZP 14/06 OSNP 2007/13-14/99) .

Podstawą spornego świadczenia emerytalnego jest art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS , który dla urodzonych po 31 grudnia 1948 r. przewiduje możliwości przejścia na wcześniejszą emeryturę przy spełnieniu na dzień 1.01.1999 r. ustawowych warunków .

Art. 184 dotyczy więc tylko tych ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r. , którzy w dniu wejścia ustawy w życie tj. 1 stycznia 1999 r. osiągnęli :

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat – dla kobiet i 65 lat – dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy , o którym mowa w art. 27 (co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn) .

Takim ubezpieczonym przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32 ustawy pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego oraz rozwiązania stosunku pracy – w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem (ten warunek obowiązywał do 31.12.2012 r.) .

Powołany przepis art. 32 stanowi zaś , że ubezpieczonym zatrudnionym w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze , przysługuje emerytura w wieku niższym niż powszechny , czyli w wieku niższym niż 65 lat dla mężczyzn.

W powyższej sprawie w ocenie Sądu Okręgowego spor dotyczył spełnienia dwóch warunków tj. posiadania przez wnioskodawcę odpowiedniego okresu ubezpieczeniowego wymaganego oraz wymaganego okresu 15 lat pracy w warunkach szczególnych .

Przeprowadzone postępowanie dowodowe wykazało , iż Z. I. posiada jedynie 23 lata 3 miesiące i 20 dni okresu ubezpieczeniowego co nie jest wystarczające dla nabycia prawa do emerytury . Wnioskodawca nie przedłożył żadnych dokumentów , z których wynikałoby , że w pozostałych okresach swego życia podlegał ubezpieczeniu .

Wobec powyższego przyjmując , że wnioskodawca nie spełnił ustawowych wymogów uprawniających do nabycia świadczenia emerytalnego , bowiem nie posiada co najmniej 25 letniego okresu składkowego i nieskładkowego Sąd Okręgowy uznał, że decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych odpowiada prawu . Sąd opierając się na treści art. 477¹⁴ § 1 k. p. c. oddalił odwołanie .

Powyższy wyrok Sądu I instancji zaskarżył apelacją wnioskodawca Z.

I. zarzucając : niezaliczenie przez Sąd I instancji wymienionych okresów pracy w (...) S. łącznie : 20 lat i 10 miesięcy jako zatrudnienia w szczególnym charakterze wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy zgodnie z sentencją odwołania od zaskarżonej decyzji ZUS z dnia 09.11.2012 r.

Apelacja zawiera wniosek o zmianę zaskarżonego wyroku przez : „dodanie do pkt pierwszego tego wyroku : oddala apelację , punktu drugiego – o zaliczenie mi podanych wyżej okresów pracy zgodnie z pisemnym odwołaniem w tym zakresie lub o uchylenie zaskarżonego wyroku w tym zakresie i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania .

Sąd Apelacyjny zważył co następuje :

Apelacja wnioskodawcy jest bezzasadna .

Sąd Apelacyjny w pełni podziela i przyjmuje za własne prawidłowe ustalenia faktyczne Sądu I instancji jak i ocenę oraz powołane podstawy prawne rozstrzygnięcia .

Zakres i przedmiot rozpoznania sądowego w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych wyznacza treść decyzji organu rentowego . Wbrew zarzutom formułowanym w apelacji , istota zaskarżonej decyzji polega na rozstrzygnięciu o prawie wnioskodawcy do emerytury w obniżonym wieku z uwagi na pracę w warunkach szczególnych na podstawie art. 184 w zw. z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS . Zaskarżona decyzja organu rentowego kwestionowała spełnienie przez ubezpieczonego dwóch przewidzianych w/w przepisami warunków : wykazania na dzień 1.01.1999 r. ogólnego stażu ubezpieczeniowego (okresów składkowych i nieskładkowych) 25 lat oraz 15 lat pracy w warunkach szczególnych .

W toku postępowania odwoławczego Sąd Okręgowy ustalił , że wnioskodawca w istocie nie spełnia kryterium ogólnego stażu ubezpieczenia (25 lat) , co nie było kwestionowane przez wnioskodawcę . Oznacza to , że nie było celowe prowadzenie postępowania dowodowego na okoliczność ustalenia , czy wnioskodawca przez okres co najmniej 15 lat stale i w pełnym wymiarze wykonywał pracę w warunkach szczególnych , bowiem nawet wykazanie tych okoliczności nie miałyby wpływu na wynik sprawy .

Dopiero łączne zaistnienie wszystkich przesłanek uprawniających do emerytury , pozwala na przyznanie prawa do świadczenia .

Z tych przyczyn Sąd Okręgowy prawidłowo orzekł o oddaleniu odwołania .

Apelacja wnioskodawcy zdaje się nie kwestionuje powyższego rozstrzygnięcia zawartego w zaskarżonym wyroku , natomiast formułuje zarzut , że zaniechanie postępowania dowodowego przez Sąd Okręgowy prowadzonego w pełnym

zakresie , uniemożliwiło wnioskodawcy wykazanie , że spełnił pozostałe warunki do nabycia emerytury w szczególności wykazania , że pracował przez co najmniej 15 lat w warunkach szczególnych .

Powyższy zarzut jest nieuprawniony . Błędny jest bowiem pogląd skarżącego o dopuszczalności ustalenia przez sąd spełnienia jednego z warunków do nabycia prawa do dochodzonego świadczenia emerytalnego . Już bowiem w wyroku z 15 grudnia 2000 r. sygn. II UKN 147/00 (OSNP 2002 nr 16 poz. 389) Sąd Najwyższy stwierdził, iż istota decyzji organu rentowego polega na rozstrzygnięciu o prawie do konkretnego świadczenia (lub o jego wysokości) jako całości , a nie o poszczególnych elementach składających się na to prawo . Sąd stwierdzający spełnienie przez ubezpieczonego jednego lub więcej warunków powstania prawa do świadczenia , nie może ustalić tego w sentencji wyroku , przy jednoczesnym oddaleniu odwołania ubezpieczonego od niekorzystnej dla niego decyzji organu rentowego . Pogląd ten nadal aktualny , podziela w pełni tutaj Sąd Apelacyjny . Zgodnie bowiem z art. 100 ust 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS prawo do świadczeń określonych w tej ustawie powstaje z dniem spełnienia się wszystkich warunków wymaganych do tego nabycia . Wówczas , na wniosek osoby uprawnionej organ rentowy wydaje decyzję o przyznaniu prawa (art. 116 i 118 tej ustawy) . Niespełnienie warunków koniecznych do przyznania świadczenia powoduje wydanie decyzji odmownej . Wydanie takiej decyzji następuje w wypadku nie spełnienia chociażby , jednego z ustawowych warunków do przyznania świadczenia . Jak z powyższych przepisów wynika , Sąd Okręgowy po ustaleniu , że wnioskodawca nie wykazał 25 lat ogólnego stażu ubezpieczeniowego , nie mógł zmienić zaskarżonej decyzji organu rentowego w ten sposób , aby oddalić odwołanie wnioskodawcy od decyzji organu rentowego , a jednocześnie ustalić , że wykonywał przez co najmniej 15 lat pracę w warunkach szczególnych . Decyzja organu rentowego ma bowiem rozstrzygać o prawie do konkretnego świadczenia jako całości , a nie poszczególnych elementach składających się na to prawo . Z powyższych przyczyn nie jest możliwe wydanie takiego orzeczenia również przez Sąd Apelacyjny rozpoznający apelację wnioskodawcy .

Regułą jest bowiem , że sąd ubezpieczeń społecznych w trybie odwołania od decyzji organu rentowego przyznaje konkretne świadczenie lub określa jego wysokości.

Nie jest zatem dopuszczalne w takim postępowaniu wydanie wyroku ustalającego spełnienie przez ubezpieczonego niektórych warunków wymaganych do nabycia prawa do świadczenia (por. wyrok SN z 9 lutego 2010 r. sygn. I UK 262/09 LEX nr. 585728 czy też wyrok SN z 7 kwietnia 2011 r. sygn. I UK 363/10 LEX nr 863948) . Nieuzasadniony okazał się więc zarzut apelacji i naruszenia powołanych przepisów prawa procesowego przez nie rozpoznanie istoty sprawy .

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny z mocy art. 385 k. p. c. oddalił apelację jako pozbawioną uzasadnionych podstaw faktycznych i prawnych .